

॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ब्राह्मणमाहात्म्यकथनपरोपयोग्यः ॥ ६३ ॥ क्षत्रियमाहात्म्यमप्याह क्षत्रमिति ॥ ६४ ॥ उपसंहरति यदेतद्व्याख्यात्रगतेजोऽग्नीषोमीयमतस्तेनैव तेजसा जगद्वार्यतेऽतो जगदप्याग्नीषोमीयमित्यर्थः ॥ ६५ ॥ सूर्याचंद्रमसौ अग्नीषोमीचक्षुः परमेश्वरनेत्राभ्यामुत्पन्नत्वात् केशाः अंशवः किरणाः बोधयंश्चंद्रः तापयन्सूर्यः ॥ ६६ ॥ तौ जगत्तर्हयतः यस्मात्तस्मात्तौ हृषी तृप्यतेरित् तस्य इगुपथात्किदितिकित्वं अलुक्समासः तृषी अग्नीषोमीकेशौ अंशवः अंगुष्ठांशुयस्यसः तृषीकेश इत्यर्थः ॥ ६७ ॥ हरिनामनिर्वक्ति इलेति इकोपहूतासहदिवेत्यादिमंत्रेणाहूतो हंतयोगात्

नारायणो लोकहितार्थं वडवामुखो नाम पुरा महर्षिर्बभूव तस्य मेरौ तपस्तप्यतः समुद्र आहूतो नागतस्तेनामर्षितेनात्मगात्रोष्मणा समुद्रः स्तिमितजलः कृतः स्वेद प्रस्यंदनसदृशश्चास्यलवणभावो जनितः ॥ ६८ ॥ उक्तश्चाप्यपेयो भविष्यस्येतत्तत्ततो यं वडवामुखसंज्ञितेन पेपीयमानं मधुरं भविष्यति तदेतदद्यापि वडवामुखसंज्ञितेनानुवर्तिना तोयं समुद्रात्पीयते ॥ ६९ ॥ हिमवतोगिरेर्दुहितरमुमां कन्यारुद्रश्चक्रे महर्षिर्हिमवंतमागत्या ब्रवीत्कन्यामिमामेदेही तितम ब्रवीद्धिमवानभिलक्षितो वरुरुद्र इति तम ब्रवीद्गुह्यस्मात्त्वया हं कन्यावरणरुतभावः प्रत्याख्यातस्तस्मान्न रत्नानां भवान्भाजनं भविष्यतीति ॥ ७० ॥ अद्य प्रभृत्येतदवस्थितमृषिवचनं तदेवं विधं माहात्म्यं ब्राह्मणानां ॥ ७१ ॥ क्षत्रमपि च ब्राह्मणप्रसादादेव शाश्वती मव्ययां च पृथिवीं पत्नीमभिगम्य बुभुजे ॥ ७२ ॥ यदेतद्ब्रह्माग्नीषोमीये तेन जगद्धार्यते ॥ ७३ ॥ उच्यते सूर्याचंद्रमसौ चक्षुः केशाश्चैवांशवः स्मृताः ॥ बोधयंस्तापयंश्चैव जगदुत्तिष्ठते पृथक् ॥ ७४ ॥ बोधनात्तापनाच्चैव जगतो हर्षणं भवेत् ॥ अग्नीषोमरुतैरभिः कर्मभिः पांडुनंदन ॥ हृषीकेशो हमीशानो वरदो लोकभावनः ॥ ७५ ॥ इलोपहूतयोगेन हरेर्भागं क्रतुष्वहं ॥ वर्णश्च मे हरिः श्रेष्ठस्तस्माद्भरिहं स्मृतः ॥ ७६ ॥ धामसारो हि भूतानां मृतं चैव विचारितं ॥ क्रतुधामा ततो विप्रैः सद्यश्चाहं प्रकीर्तितः ॥ ७७ ॥ नष्टां च धरणीं पूर्वमविदं वै गुहागतां ॥ गोविंद इति तेनाहं देवैर्वाग्भिरभिषुतः ॥ ७८ ॥ शिपिविष्टेति चाख्यायां हीनरोमाच यो भवेत् ॥ तेनाविष्टं तु यत्किंचिच्छिपिविष्टेति च स्मृतः ॥ ७९ ॥ यास्को मामृषिरव्यग्रो नैक्यज्ञेषु गीतवान् ॥ शिपिविष्ट इति ह्यस्मादुद्यनामधरो ह्यहं ॥ ८० ॥ स्तुत्वामां शिपिविष्टेति यास्कक्रषिरुदारधीः ॥ मत्प्रसादाद्धो नष्टं निरु

कमभिजग्मिवान् ॥ ८१ ॥

यज्ञभागं हरे हरणं कुर्वेऽतो हं हरित्यर्थः वर्णश्च हरेर्द्विरित्यणितुल्यस्तस्माद्भरिहं ॥ ८२ ॥ क्रतुधामशब्दं निर्वक्ति धामेति धामशब्दो लोकसारवाची क्रतुमबाधितं धामस्तस्मात्सूतिरूपं यस्य सक्रतुधामेत्यर्थः ॥ ८३ ॥ नष्टां जले मग्राणां धरणीं विदति लभत इति गोविंद इत्यर्थः ॥ ८४ ॥ हीनानित्यक्ता निरोमाणीव रोमाणि अंशवः अवयवाः येन स शिपिर्निष्कल इत्यर्थः तेन शिपिना रूपेण यत्किंचित् आविष्टेन अतो यं शिपिविष्ट इत्यर्थः ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ अघोनष्टं वेदहरणवेलायां पातालं तर्हितं ॥ ८७ ॥